

Sygn. akt V U 77/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: star. sekr. sądowy Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2020 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

przy udziale (...) Sp. z o.o. w B.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 19 września 2018 r.

znak (...) - (...) Decyzja nr (...)

zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 19 września 2018 r. znak (...) - (...) Decyzja nr (...) i ustala, że wnioskodawczyni M. K. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w B. podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 19 marca 2018 r. do 04 lipca 2018 r.

sędzia Mirosława Molenda-Migdalewicz

Sygnatura akt V U 77/19

UZASADNIENIE

Decyzją znak (...) - (...) Decyzja nr (...) z dnia 19 września 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że M. K. jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 19 marca 2018 r. do 4 lipca 2018 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zebrany w toku postępowania materiał dowodowy oraz okoliczności takie jak: brak przekonywujących dowodów świadczenia pracy przez wnioskodawczynię, krótkotrwałość jej zatrudnienia przed złożeniem wniosku o wypłatę zasiłku chorobowego, ustalenie wysokiego wynagrodzenia (1800 zł na ¼ etatu), prowadzenie działalności gospodarczej i jednocześnie zatrudnienie na umowę o pracę w okresie ciąży – oceniane łącznie we wzajemnym powiązaniu i zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego wskazuje, że wszystkie działania związane ze zgłoszeniem wnioskodawczyni do ubezpieczenia społecznego z tytułu umowy o pracę, podjęte zostały jedynie w celu zapewnienia wnioskodawczyni prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego z kolejnego

tytułu. Wobec powyższego, stosownie do treści art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. Zakład stwierdził, że umowa o pracę pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek została zawarta dla pozorów i jest nieważna. W ocenie organu rentowego strony umowy nie wykazały, że miały zamiar wykonywać obowiązki wynikające ze stosunku pracy.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła wnioskodawczyni M. K., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu wskazała, że decyzja ZUS o uznaniu zatrudnienia za pozorne jest w jej przypadku błędna. Zdaniem wnioskodawczyni materiał dowodowy potwierdza wykonywanie przez nią pracy, a inne okoliczności: krótkotrwałość zatrudnienia, ustalenie wysokiego wynagrodzenia, prowadzenie działalności gospodarczej i jednocześnie zatrudnienie na umowę o pracę w okresie ciąży nie stanowi o pozorności umowy.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od wnioskodawczyni na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd ustalił:

Wnioskodawczyni M. K. ukończyła w 2009 r. studia magisterskie na Uniwersytecie Ekonomicznym we W. na kierunku zarządzanie i marketing, specjalizacja: procesy i projekty logistyczne, uzyskując tytuł magistra. Praca magisterska wnioskodawczyni nosiła tytuł: (...) Wnioskodawczyni ukończyła studia doktoranckie na tej uczelni, jednak nie obroniła tytułu doktora, prowadziła jako doktorant zajęcia z zakresu m.in. zarządzania projektami.

Jeszcze w okresie studiów magisterskich wnioskodawczyni pracowała przy programach aktywizacyjnych z E. (...). Od 1 lutego 2009 r. do 30 czerwca 2015 r. wnioskodawczyni pracowała przy kilkunastu projektach unijnych jako kierownik regionalny, ekspert ds. monitoringu i kontroli, specjalista ds. kontroli i monitoringu, kierownik ds. działań objętych pomocą publiczną, specjalista ds. rekrutacji, kierownik merytoryczny, kierownik projektu na rzecz następujących beneficjentów/zleceńodawców: Stowarzyszenia (...), P.P.H.U. (...) S.C. A. R., J. R., Fundacji (...), (...) J. M..

Od 1 kwietnia 2011 r. wnioskodawczyni prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) M. K.. Zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności przeważającym przedmiotem działalności jest pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania. W ramach działalności gospodarczej wnioskodawczyni realizowała swoje własne projekty aktywizacyjne.

Od 12 grudnia 2016 r. do 18 lutego 2018 r. wnioskodawczyni była kierownikiem zespołu 11 projektów o wartości ok. 20 mln zł współpracując z (...) Instytutem (...). Zarządzała grupą 23 osób. Do jej obowiązków należało m.in. zarządzanie zespołem koordynatorów i projektowym, nadzór merytoryczny w trakcie realizacji projektów szkoleniowo-doradczych, bezpośredni kontakt z klientem, reprezentowanie firmy, rozwiązywanie problemów w trakcie realizacji projektów.

W lutym 2018 r. wnioskodawczyni zakończyła współpracę z dotychczasowymi kontrahentami. Kontaktowała się z firmami, które realizowały projekty z E. (...). Ubezpieczona otrzymała listy referencyjne od (...) Instytutem (...), (...) K. K. oraz (...) D. Z.. Wnioskodawczyni miała złe doświadczenia w regulowaniu płatności i dlatego poszukiwała zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Na ofertę wnioskodawczyni przystał płatnik składek (...) sp. z o.o. w B..

W dniu 19 marca 2018 r. płatnik składek (...) sp. z o.o. w B. (reprezentowany przez prezesa zarządu W. W.) i wnioskodawczyni M. K. zawarli umowę o pracę na okres próbny od dnia 19 marca 2018 r. do dnia 18 czerwca 2018 r. Wnioskodawczyni została zatrudniona na stanowisku specjalista ds. projektów (...) w wymiarze czasu pracy 1/4 etatu za wynagrodzeniem 1.800 zł brutto miesięcznie. Strony ustaliły, że przekroczenie 10 godzin tygodniowo uprawnia do dodatku do wynagrodzenia. Jako termin rozpoczęcia pracy wskazano 19 marca 2018 r.

Orzeczeniem lekarskim z dnia 16 marca 2018 r. stwierdzono brak przeciwwskazań do wykonywania/podjęcia pracy na przedmiotowym stanowisku. W dniu 19 marca 2018 r. wnioskodawczyni przeszła instruktaż ogólny oraz instruktaż stanowiskowy na stanowisku pracy w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Po przeprowadzeniu sprawdzianu

wiadomości i umiejętności z zakresu wykonywania pracy zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy wnioskodawczyni została dopuszczona do wykonywania pracy.

Pismem z dnia 11 maja 2018 r. płatnik składek poinformował wnioskodawczynię, że w związku z przedłożonym zaświadczeniem lekarskim stwierdzającym stan ciąży, umowa o pracę mająca się rozwiązać 18 czerwca 2018 r. ulega na mocy art. 177 § 3 k.p. przedłużeniu do dnia porodu.

Wnioskodawczyni była zatrudniona u płatnika składek od dnia 19 marca 2018 r. do dnia 4 lipca 2018 r.

Wnioskodawczyni wiedziała przed podjęciem pracy u płatnika składek, że jest w ciąży. Poinformowała o tym fakcie płatnika składek w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej z wyjaśnieniem, że nie stanowi to przeszkody w pracy. Wnioskodawczyni poprosiła o możliwość wykonywania pracy częściowo w L. będąc w zdalnym kontakcie za pośrednictwem komunikatorów z pracodawcą i pracownikami.

Wnioskodawczyni świadczyła pracę w godzinach 8:00-16:00 w wybranych przez siebie godzinach, częściowo w B. a częściowo w L. w swoim biurze. Nad pracą dla płatnika składek spędzała ok. 5 godzin. Niekiedy wnioskodawczyni musiała konsultować część dokumentów z prezesem zarządu płatnika składek i jeździła do B. lub do W., gdy ciąża wnioskodawczyni była zaawansowana płatnik składek przyjeżdżał.

Do obowiązków wnioskodawczyni należało:

- rozliczania i kontrola projektu „(...)”,
- rozwiązywanie problemów w projekcie,
- kontrola działań i dokumentów projektowych w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, wytyczne, interpretacje, dokumentację projektową,
- opracowanie dokumentacji rozliczeniowej i merytorycznej,
- opracowanie i wdrożenie usprawnień w projektach i zespołach projektowych,
- szkolenie kadry projektowej; wymiana wiedzy i doświadczeń.

Termin projektu „(...)” mijał z końcem czerwca 2018 r. Wcześniej w tym projekcie w wyniku kontroli z Ministerstwa Pracy wyszły nieprawidłowości i zostały wstrzymane transze finansowania. Głównym zadaniem wnioskodawczyni było zakończenie projektu, sprawdzenie dokumentacji, czy dany uczestnik spełnia wszystkie warunki udziału w projekcie. Nadto wnioskodawczyni doradzała pracownikom płatnika składek w zakresie realizacji projektu. Gdy pracownicy płatnika składek mieli wątpliwości co do danego zagadnienia zwracali się o interpretację i wyjaśnienia do ubezpieczonej. Praca wnioskodawczyni mogła być wykonywana w domu, była to wyłącznie praca na dokumentach.

Od dnia 8 maja 2018 r. do dnia 9 czerwca 2018 r. wnioskodawczyni otrzymywała wynagrodzenie chorobowe, od dnia 10 czerwca 2018 r. do dnia 3 lipca 2018 r. przebywała na zasiłku chorobowym a w dniu 4 lipca 2018 r. na urlopie macierzyńskim.

Płatnik składek wypłacił wnioskodawczyni wynagrodzenie:

- za marzec 2018 r. w kwocie 669,29 zł netto (przelew w dniu 30 marca 2018 r.),
- za kwiecień 2018 r. w kwocie 1.345,43 zł netto (przelew w dniu 30 kwietnia 2018 r.)
- za maj 2018 r. w kwocie 1.345,34 zł netto (przelew w dniu 30 maja 2018 r.),
- za czerwiec 2018 r. w kwocie 401,00 zł netto (przelew w dniu 29 czerwca 2018 r.).

Płatnik składek dokonał zgłoszenia wnioskodawczyni do obowiązkowych ubezpieczeń jako pracownika od dnia 19 marca 2018 r. do dnia 4 lipca 2018 r. Z tego tytułu za wnioskodawczynię płatnik składek wykazał:

- w marcu 2018 r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 818,20 zł,
- w kwietniu 2018 r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 1.800,00 zł,
- w maju 2018 r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 360,00 zł,
- w czerwcu 2018 r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 0 zł,
- w lipcu 2018 r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 946,50 zł,

oraz złożył za wnioskodawczynię imienny raport miesięczny o wypłaconych świadczeniach i przerwach w opłacaniu składek za:

- maj 2018 r. z wykazaniem wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy od 8 maja 2018 r. do 31 maja 2018 r. w kwocie 1.242,48 zł,
- czerwiec 2018 r. z wykazaniem wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy od 1 czerwca 2018 r. do 9 czerwca 2018 r. w kwocie 465,93 zł,
- zasiłek chorobowy od 10 czerwca 2018 r. do 3 lipca 2018 r.,
- zasiłek macierzyński za 4 lipca 2018 r.

Do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczona wnioskowała o wypłatę świadczenia chorobowego związanego z ciążą za okres od 10 czerwca 2018 r.

Płatnik składek (...) sp. z o.o. w B. osiągnął w 2018 r. dochód w kwocie 27.796,04 zł (przychód w kwocie 835.332,87 zł, koszty uzyskania przychodu w kwocie 807.536,83 zł).

Dowody: akta ubezpieczeniowe wnioskodawczyni,

pismo płatnika składek z dnia 05.03.2019 r. wraz z potwierdzeniem przelewów wynagrodzeń k. 27-31, wydruki księgi przychodów i rozchodów wnioskodawczyni za 2017 r. i pierwsze półrocze 2018 r. k. 33-64, protokół przesłuchania świadka M. G. z dnia 17.05.2019 r. w drodze pomocy prawnej przed Sądem Okręgowym w Opolu k. 100-100v., protokół przesłuchania świadka K. S. z dnia 29.05.2019 r. w drodze pomocy prawnej przed Sądem Okręgowym w Opolu k. 118-118v., zeznanie CIT-8 płatnika składek k. 181-183, protokół przesłuchania świadka A. K. z dnia 09.01.2020 r. w drodze pomocy prawnej przed Sądem Okręgowym w Częstochowie k. 239-239v., protokół przesłuchania świadka A. T. z dnia 21.01.2020 r. w drodze pomocy prawnej przed Sądem Rejonowym w Nysie k. 259-259v., wyjaśnienia przedstawiciela zainteresowanego, e-protokół z dnia 11.03.2020 r. 00:01:15 i nast. k. 262-262v., wyjaśnienia wnioskodawczyni, e-protokół z dnia 11.03.2020 r. 00:25:27 i nast. k. 262v.-263v.

Sąd zważył:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są między innymi pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Osoby będące pracownikami podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ust. 1 ustawy). Osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1 ustawy). Każda osoba

objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia (art. 36 ust. 1, 2 i 4 ustawy systemowej).

Stosownie do art. 13 pkt 1 cyt. ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy – od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

W rozpoznawanej sprawie sporna między stronami była przede wszystkim ważność umowy o pracę z dnia 19 marca 2018 r. zawartej pomiędzy płatnikiem składek (...) sp. z o.o. w B. a wnioskodawczynią M. K.. Organ rentowy po przeprowadzeniu kontroli w przedmiocie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i podlegania tym ubezpieczeniom przyjął, że przedmiotowa umowa o pracę była pozorna, a tym samym nieważna, zaś strony działały tylko w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, wobec czego nie stanowi ona tytułu do objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi.

Po przeprowadzeniu w sprawie postępowania dowodowego Sąd Okręgowy podzielił zarzuty wnioskodawczyni, która wskazywała, że faktycznie wykonywała obowiązki wynikające z przedmiotowej umowy o pracę.

Zgodnie z treścią art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Stosownie zaś do treści art. 22 § 1 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 maja 2006 r. (II UK 164/05, PiZS 2006/9/33) fakt, że oświadczenia stron umowy zawierają określone w art. 22 k.p. formalne elementy umowy o pracę, nie oznacza, że umowa taka jest ważna. Jeżeli strony nie zamierzały osiągnąć skutków wynikających z umowy, w szczególności jeżeli nie doszło do podjęcia i wykonywania pracy, a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, umowa taka jest pozorna – art. 83 k.c. W innym orzeczeniu Sąd Najwyższy stwierdził, iż podleganie ubezpieczeniu społecznemu wynika z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia umowy o pracę. Dokument w postaci umowy o pracę nie jest niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go, jako strony umowy, faktycznie złożyły oświadczenia woli o treści zapisanej w dokumencie (por. wyrok SN z dnia 19 października 2007 r., II UK 56/07, LEX nr 376433). Natomiast zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. (II UK 430/05) i 18 stycznia 2007 r. (II UK 110/06) cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą.

Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszym postępowaniu wykazał, że M. K. wykonywała obowiązki wynikające z umowy o pracę, którą zawarła dnia 19 marca 2018 r. z płatnikiem składek (...) sp. z o.o. w B. na stanowisku specjalisty ds. projektów (...). Potwierdzają to zarówno przedłożone przez wnioskodawczynię dokumenty (zarówno w postępowaniu przed organem rentowym jak i w postępowaniu sądowym) oraz zeznania świadków. W pierwszej kolejności podnieść trzeba, iż niespornym jest, że wnioskodawczyni jest osobą posiadającą kierunkowe wykształcenie oraz wieloletnie, bogate doświadczenie zawodowe w zakresie realizacji projektów (...). W aktach ubezpieczeniowych wnioskodawczyni znajdują się kserokopie trzech listów referencyjnych podmiotów, z którymi współpracowała, w których wskazuje się na wysokie kompetencje zawodowe, rzetelność i dokładność ubezpieczonej. Mając na względzie powyższe Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków K. S. i A. K., którzy byli związani z płatnikiem składek na podstawie umów o pracę oraz umów cywilnoprawnych. Świadek A. K. zeznał, że wnioskodawczyni w spornym okresie wykonywała pracę dla płatnika składek jako doradczynie ds. projektów unijnych, przygotowywała dokumentację rozliczającą projekty, aplikowała o projekty unijne, a także doradzała pozostałym pracownikom płatnika składek w zakresie zagadnień dotyczących tych projektów. Zeznania te pokrywają się z wyjaśnieniami wnioskodawczyni oraz reprezentanta płatnika składek - prezesa zarządu W. W. oraz z dokumentacją przedłożoną przez wnioskodawczynię w postępowaniu przed organem rentowym, w tym zestawienia dokumentów do kontroli wewnętrznej projektu przeprowadzonej przez wnioskodawczynię i wykazu dokumentów do rozliczenia. Świadek K. S. zeznał natomiast, że wnioskodawczyni pracowała w spornym okresie u płatnika składek, świadek kontaktował się z nią i widywał ją w biurze. Za wiarygodne w świetle zgromadzonego materiału dowodowego Sąd uznał również wyjaśnienia

prezesa zarządu płatnika składek, który podnosił, że zatrudnił ubezpieczoną celem zakończenia projektu „(...)”, z którym miał problemy w związku z nieprawidłowościami wykazanymi podczas kontroli. Twierdzenia prezesa zarządu płatnika składek potwierdziła w tym zakresie świadek M. G.. Płatnik składek wypłacał regularnie wynagrodzenie wnioskodawczyni 29 lub 30 dnia każdego miesiąca. Za zbyt daleko idący Sąd uznał wniosek organu rentowego, że brak podpisów prezesa zarządu spółki pod dokumentami przygotowanymi przez wnioskodawczynię świadczy o ich przygotowaniu na potrzeby kontroli. Za zasadne Sąd uznał twierdzenia reprezentanta płatnika składek, że wynagrodzenie wnioskodawczyni nie było wygórowane zważywszy na posiadane kwalifikacje i zakres obowiązków, nawet biorąc pod uwagę wymiar czasu pracy. Niezasadny był także argument organu rentowego, że wnioskodawczyni w spornym okresie prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą o zbieżnym zakresie działania z obowiązkami pracowniczymi u płatnika składek. Nie ma podstawy prawnej, która uniemożliwiałaby zatrudnienie się na podstawie umowy o pracę przez osobę, która prowadzi działalność gospodarczą w tożsamym zakresie do podjętych obowiązków pracowniczych. Nadto wiarygodne są wyjaśnienia wnioskodawczyni, że należała na tę formę zatrudnienia z uwagi na problemy z płatnościami za świadczenie usług przy poprzednich projektach w ramach własnej działalności gospodarczej.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w sentencji wyroku.